

enorm helpen'

het overgrote deel van ons volk dat ver onder de minimum grens leeft, is deze opdracht pijnlijk ingewikkeld. Ik denk echter dat daar de kanteling kan plaatsvinden: wij zijn ons systeem opnieuw aan het vormgeven sinds we land zijn.

„Dit is juist een uitgelezen kans om die sprong te maken, die transitie. Echter, op het moment dat je in die kantelfase terecht komt, is het een heftige strijd tussen degenen die het willen houden zoals het is vanuit de bestaande belangen, en degenen die het anders willen. Belangrijke vraag: is er echt een strijd gaande, of is het een hele kleine groep die het anders wil en een grote groep van politici en bestuurders liefst nog lange tijd zoals wil behouden zoals het is? Achter elke transitie schuilt een machtsstrijd. Een overdracht van de macht van de gevestigde orde naar de opkomende orde. Wat belangrijk is voor Curaçao, is het ontwikkelen van 'empowerment'. De onderstroom-mensen voorzien van macht. Bijna elke transitie gaat buiten de bestuurders om. Het zijn eerst de koplopers uit de samenleving die de rest inspireren. Ik weet niet hoe groot het veranderend vermogen is van Curaçao. Wie zijn de dwarsdenkers en friskijkers?”

In het tijdsbestek van drie jaar sinds Curaçao een land is, zetelt inmiddels de derde regering en hebben we een politieke moord te betreuen.

„Er komen dus drie lijnen bij elkaar, en dat maakt het zo uniek hier. Politiek, economie en cultuur. Curaçao is zichzelf opnieuw aan het uitvinden, bestuurlijk is er een tandeloos, krachteloos apparaat dat voortdurend uiteenvalt, maar de wereld om Curaçao heen verandert razendsnel. Dit gaat zo natuurlijk niet goed. Ik zie namelijk nog geen Plan B, nog geen visie op nieuwe economische motor anders dan het plan van GreenTown. Dit plan is ontwikkeld vanuit de gevoelde noodzaak om heel goed na te denken over de economie van de toekomst die de meeste toegevoegde waarde biedt. Het kan toch niet zo zijn dat dit eiland nog leunt op een oude olieraffinaderij? Er is geen land op de wereld dat dit nog durft. Alle opkomende economieën mikken op de nieuwe pijlers van de nieuwe economie. Dus als je én een zwak bestuur hebt, én je bent in transitie omdat je op eigen benen moet leren

„Bijna elke transitie gaat buiten de bestuurders om. Het zijn eerst de koplopers uit de samenleving die de rest inspireren.”

staan én je doet niet mee aan de nieuwe economie, dan neem je maximaal risico.”

Is GreenTown die elitaire groep?

„Wat ik leer van transities is dat als er een groep is die het ziet, de elite in de positieve zin van het woord, dat ook deze groep zich transformeert, uitbreidt naar het bredere draagvlak. Over vijf jaar is GreenTown in verbinding met mensen in de andere lagen van de bevolking, met de koplopers die zich daar hebben onttrokken aan dat lamentabele en de inertie. De lokale helden, de jonge mensen die mee willen lopen. Wie zijn in de deze diverse gemeenschap de koplopers, leiders, pioniers?”

Ik sprak een oudere meneer die op Soux een systeem heeft opgezet waarbij de bejaarden worden ingezet voor kinderopvang van alleenstaande moeders. Een mooi voorbeeld van een heel nieuw sociaal systeem. „Dit soort mensen zijn vaak de grondleggers van maatschappelijke veranderingen die schijnbaar toevallig ontstaan. Curaçao heeft een eigen veranderstrategie nodig. Kunnen we een veranderstrategie ontwikkelen die effectief is en toch in al die diverse gemeenschappen van het eiland de potentiële leiders vinden, en verbinden? Daar ligt

namelijk het succes van transities uit het verleden.”

Misschien ligt er een enorme kans in de macht maar ook de kracht van de Curaçaose vrouw. Veel vrouwen die hier zijn opgegroeid, zijn hoogopgeleid na hun studie teruggekeerd, dit is een heel gemêleerd netwerk. Deze vrouwen hebben een heldere mening over wat ze zouden willen als toekomst voor ons eiland en zijn daadkrachtig. Dit is een groep die is gestoeld op vrouwelijke principes. En deze komen voor een groot deel overeen met die waarden van 'Vooruit naar Vroeger'.

„Dat is extra interessant omdat er een waardeverschuiving plaatsvindt vanuit de masculiene waarden naar de feminiene waarden. En je ziet bijvoorbeeld in Nederland een enorme opkomst van vrouwelijke leiders. Dit zou voor Curaçao ook een mooie mogelijkheid bieden. Je zou vijf vrouwen moeten vinden die echt lokale leiders zijn. Juist midden in de samenleving, zonder een direct politiek stempel. Vrouwen hebben intrinsiek in zich dat ze het goed willen doen voor hun kinderen en voor hun kleinkinderen, met het oog op de toekomst. Dit is wars van iedere vorm van politiek of economisch gewin. Daarom lukt het ook niet vanuit de politiek, omdat het dan altijd

gekleurd wordt vanuit een bepaalde ideologie. Transities lopen eigenlijk overal dwars doorheen en zijn gericht op het Plan B dat voor iedereen van Curaçao een alternatief biedt van werkgelegenheid, sociale rust, ecologische kwaliteit. In alle opzichten bouwen aan de samenleving, voor iedereen. Zover ik nu weet, is dit plan er niet en dat zie ik ook niet komen als ik naar de huidige bestuurders kijk. Ik zou daar nerveus van worden, als ik hier

zou wonen. Waarmee verdienen we ons brood over 10 jaar? Niet met de topsectoren die we nu hebben, want de helft daarvan bestaat niet meer over 5 tot 10 jaar. En als ik door de transitiebril kijk naar Curaçao, dan snap ik niet dat mensen niet zien dat die raffinaderij in de weg staat. Feitelijk heeft Curaçao één zekerheid, en dat is dat de raffinaderij zal verdwijnen. Economisch gezien is deze pijler al dood. De raffinaderij kost alleen maar geld, niet alleen in operationele zin maar ook de negatieve effecten ervan zoals ziekte bij mensen die onder de rook wonen en werken. En, ook ten aanzien van de toekomst van de toeristische sector. Toeristen die in eigen land massaal onderdeel zijn van de transitie naar de schone, CO₂ neutrale maatschappij, zullen hun vakantiedagen niet willen doorbrengen op een vervuild eiland. Ecotoerisme is de snelst groeiende sector binnen het toerisme.”

Het feit dat Aruba beslissend heeft gekozen voor 'green', zal een belangrijke trigger zijn voor Curaçao om dit pad te volgen.

„Het gaat om de 'power shift', degenen die het slimst zijn en zich het best kunnen aanpassen aan de nieuwe economieën, die zullen overleven. Voor Curaçao ligt daar een enorme uitdaging, met fantastische kansen.”

Gonneke van den Kieboom is innovatie adviseur, trendwatcher, merkstrateg en reclamemaker, directeur van copyrightG bv innovating business en WOW! innovation, marketing & communication. gonneke@wowbv.com

Curriculum vitae

Prof. dr. ir. Jan Rotmans is een maatschappelijk gedreven wetenschapper, met ruim 200 publicaties op het gebied van klimaatverandering, global change modellering, duurzame ontwikkeling, transitie en systeeminnovaties. Naast zijn wetenschappelijk werk (lokaal, nationaal en internationaal) wil hij ook een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de maatschappij. Hij wil een weg banen naar een

duurzame samenleving. Daarvoor is een ingrijpende omslag, een transitie, noodzakelijk. Met zijn kennis wil hij graag als het ware de spelregels opstellen van hoe dat moet, zodat daarna creatievelingen (friskijkers en dwarsdenkers) uit alle hoeken van de maatschappij daarmee aan de slag kunnen. Of het nou om een duurzaam project, regio, of sector gaat. Of, ons eiland.